

Burgerschap op CBS De Akker

Maart 2022

Rijweg 59, 8431 KH Oosterwolde
Tel. 0516-51 26 24
Mail: cbsdeakker@tjongerwerven.nl
www.akkeroosterwolde.nl

Inhoud:

Inleiding.....	3
Visie op burgerschap.....	4
Blink en burgerschap	5
Wat past vanuit Blink bij burgerschap?	7

Per 1 augustus 2021 is *de wet ter verduidelijking van de burgerschapsopdracht voor scholen* in werking getreden. Daarmee krijgt deze opdracht een meer verplichtend karakter

Aan scholen wordt gevraagd om:

- Kennis en inzicht en respect voor basiswaarden vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit te ontwikkelen ook in hun onderling verband. Dit zijn de waarden die ervoor zorgen dat mensen met uiteenlopende waarden en normen vreedzaam kunnen samenleven.
- Sociale en maatschappelijke competenties te ontwikkelen.
- Een oefenplaats te creëren waar leerlingen op een veilige manier leren respectvol met elkaar en met elkaars ideeën om te gaan.

Daarnaast blijven de huidige kerndoelen die te maken hebben met burgerschap (kennis van de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten) ook gelden.

Visie op burgerschap

Zodra een leerling bij ons op school de aanvangsgroep Vlinder binnenstapt, doet ook burgerschap zijn intrede. Immers leerlingen komen van diverse gezinnen onze school binnen en nemen al vier jaren opgroeien in een gezin met zich mee.

Als school zijn wij direct aan zet om de leerlingen mee te geven hoe wij hier op De Akker met elkaar omgaan. Wij gebruiken daarvoor de materialen van de **Kanjertraining**, deze materialen gebruiken we in iedere groep en iedere leerkracht doet de training in de groep. Ieder jaar kunnen de leerlingen aan het begin van het schooljaar met elkaar afspreken wat hun regels en afspraken zijn. Deze zijn zichtbaar opgehangen in het lokaal. Uitgangspunt is hierbij ons plan: **De groep een groep**.

Ons uitgangspunt is ook dat onze school een maatschappij in het klein is en dat onze leerlingen hier fouten mogen maken. Deze fouten mogen zij maken, want zij leren ook ten aanzien van omgaan met elkaar, net als zij bij alle andere vakken leren.

In het document **Omgaan met elkaar** staat vermeld wat wij van elkaar mogen verwachten; van ouders, leerkrachten en leerlingen. En ook welke acties wij ondernemen als een leerling zich stelselmatig niet houdt aan onze visie op hoe we met elkaar omgaan.

De Kanjertraining, het document De groep een groep en Omgaan met elkaar zijn van belang voor burgerschap bij ons op school. Deze documenten worden ieder jaar besproken en opnieuw afgestemd.

Daarnaast maken wij ook gebruik van Blink onze werkwijze op het gebied van wereldoriëntatie. De visie van Blink komt overeen met onze visie op burgerschap.

In Blink Wereld staat onderzoekend en ontdekkend leren centraal waarbij de echte wereld het uitgangspunt is. Blink Wereld laat kinderen zich verwonderen en maakt ze nieuwsgierig naar de wereld. Ze leren onderzoeken, zelf nadenken, de wereld ervaren en ontdekken - zodat ze actief hun kennis over de wereld vergroten en hun plek in de wereld vinden. Daar is burgerschap een integraal onderdeel van en in die zin vanuit de aanpak van Blink Wereld geen los vak.

Een uitspraak van onderwijsfilosoof Gert Biesta verwoordt dit goed: *'Het gaat er niet alleen om hoe we de wereld in onze kinderen krijgen, het gaat er ook om hoe we onze kinderen kunnen helpen om de verbinding met de wereld aan te gaan en op die manier in de wereld te komen'.*

Goed burgerschapsonderwijs gaat dus over kinderen toerusten om op basis van eigen idealen, maatschappelijke waarden en normen te functioneren in een democratische en diverse samenleving.

Wat de kinderen precies gaan tegenkomen in de samenleving weten we niet, dus precies voorschrijven wat in welke situatie wel en niet kan is niet mogelijk en niet wenselijk.

Ze krijgen kennis en vaardigheden aangeboden en worden gestimuleerd eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen. Om dit mogelijk te maken worden in Blink Wereld veel verschillende situaties en contexten uit de echte wereld aangeboden waartoe kinderen zich gaan verhouden.

Zo richten ze in 78A Stem op mijn partij een politieke partij op. Met deze partij proberen de kinderen een wereldprobleem op te lossen.

In de lessen leren ze eerst over de opwarmende aarde, vieze rivieren (Europese samenwerking), morele dilemma's en opkomen voor je recht. Ze kiezen een probleem, onderzoeken de oplossingen en presenteren hun partij, hun probleem en hun oplossing aan de klas. Dan volgen de verkiezingen. Daarnaast doen kinderen ervaringen op en ontwikkelen zij handelingsperspectieven. Dat gebeurt in Blink Wereld door ze actief aan de slag te laten gaan met onderwerpen die een spanning kennen tussen individuele en collectieve belangen of waarden of tussen verschillende collectieve belangen of waarden. Dat gaat over sociale, maatschappelijke en politieke onderwerpen, waarin we als mensen afhankelijk zijn van elkaar om tot een goede uitkomst te komen. Via het lesmateriaal worden dit soort spanningen, belangen- en waardentegenstellingen in de klas gebracht en krijgen kinderen kennis en vaardigheden aangereikt waarover ze zelf nadenken en met elkaar in gesprek gaan en zo tot (nieuwe) inzichten, besluiten en oplossingen te komen. Daarmee kan het klaslokaal een minimaatschappij worden waarin je kinderen toerust voor hun toekomstige rol als burger. Zo stel je ze in staat om zich niet alleen in de huidige samenleving te handelen maar ook andere mogelijke inrichtingen van de samenleving te verbeelden.

Zo beleven kinderen in les 2 van het thema Stem op mijn partij dat om gezamenlijke problemen op te lossen, de EU vaak samenwerkt. De kinderen ervaren hoe dat is door samen na te denken over het probleem van de vieze rivieren die door meerdere landen stromen. Ze onderzoeken welke gevolgen watervervuiling heeft voor hun EU-land en ontdekken dat je soms moet samenwerken om een probleem op te lossen.

In les 3 Morele dilemma's zien ze dat deze vaak voor grote politieke discussies zorgen. In deze les vormen de kinderen hun mening over klonen en andere nieuwe manieren van voortplanting. Ze ontdekken dat je je pas een goede mening kunt vormen als je de voor- en tegenargumenten kent. Vervolgens zien ze dat de bevolking het soms niet eens is met de politiek. En dat je dan kunt opkomen voor je rechten. Hoe?

Dat ontdekken en ervaren ze in les 4

Opkomen voor je recht. In de manier waarop het lesmateriaal van Blink Wereld is opgezet is er dus niet alleen aandacht voor de kerndoelen van wereldoriëntatie (en dus de kwalificatie), maar door het uitgangspunt van onderzoekend en ontdekkend leren 'automatisch' ook veel ruimte voor 'socialisatie', 'persoonsvorming' en naast 'leren' ook voor 'ervaren'. Kinderen leren in Blink Wereld bijvoorbeeld niet alleen over WOII (wie, wat, waar en hoe etc.) maar ook over wat al dan niet gewenst of mogelijk gedrag is (wel of geen verzet of collaboratie) en worden zich bewust van eigen denken en doen op basis van dilemma's en het inleven in diverse situaties aan de hand van bijvoorbeeld ooggetuigenverslagen (wat zou ik in zo'n situatie doen en waarom?)

Wat past vanuit Blink bij burgerschap?

Kerdoelen die direct of indirect over burgerschap gaan zijn ondergebracht in de kerndoelen Mens en samenleving: 34 tot en met 39.

Kerdoelen 36, 37 en 38 gaan over kennis van de democratie en rechtstaat zelf, alsmede de grondrechten en komen als volgt aan bod in Blink Wereld:

Kerdoel	Komt in Blink Wereld - geïntegreerd aan bod in
<p>Kerdoel 36</p> <p>De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 78A Stem op mijn partij, hele thema: verkiezingen en ervaren hoe politiek werkt - Les 2: hoe de EU werkt & Les 4: over actie voeren, politiek en totstandkoming wetten - 78B Fantastische families - Les 1: ontstaan grondwet 1848 - 78B Oorlog en vrede - Les 3: hoe Hitler steeds meer democratische rechten afpakte & Les 4: belang van de EU
<p>Kerdoel 37</p> <p>De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.</p>	<p>Dat is geen paragraaf aan lesstof die je kunt aanbieden, maar vooral houding en gedrag. Maar lesstof met een bepaalde inhoud kan wel een basis vormen om respect en waarden en normen regelmatig aan bod te laten komen. Vanuit het nieuwewetsvoorstel wordt hier bedoeld op de algemeen aanvaarde basiswaarden: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit.</p> <p>Aandacht hiervoor zien we bijvoorbeeld terug in de volgende filmlessen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 78A Altijd onderweg - filmles over vluchtelingen- vraagstuk: Hallo, Salaam Korte documentaire over twee Nederlandse jongens die naar Lesbos gaan om te helpen in een vluchtelingenkamp. Over hoe het is om op de vlucht te slaan en ergens anders een bestaan op te bouwen. - 56B Wereldse kinderen - filmles over integratie: Het haar van Ahmad Documentaire over een Syrische vluchteling die iets terugwil doen voor Nederland. - 78B Machtige media - filmles over 5-delige webserie Nettiquote waarin leerlingen aan de slag gaan met de ongeschreven regels van social media en de ware betekenis van <i>likes</i>, <i>tags</i> en <i>comments</i>.

<p>Kerdoel 38</p> <p>De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 56A Ik hou van Holland – Intro en les 1: de multiculturele samenleving: iedereen is gelijkwaardig - 56A Het wereldrestaurant - Intro en les 3: manieren van eten in verschillende culturen; verschillende geloven; godsdienstige feesten; hindoeïsme - 56B Wereldse kinderen - Les 2: Kijken naar kinderen uit allerlei culturen en die vergelijken met de eigen cultuur; iedereen is anders. - 78A Altijd onderweg – Intro: landen bestaan uit meerdere culturen & Les 3: immigratie leidt tot multiculturele samenleving - 78A Stem op mijn partij - Hele thema: de kinderen leren met respect met elkaars mening om te gaan en ontdekken dat iedereen op zijn eigen manier denkt; Les 4 zoektocht naar uitbreiding van volksinvloed, ook buiten het parlement, met name de jaren '60. - 78B Fantastische families - hele thema: de invloed van familie op het leven, in verschillende culturen en in de natuur. - Extra Filmles: Jack bestelt een broertje Familiefilm over Jack en zijn twee moeders. Over familie(samenstellingen), identiteit, voortplanting. - Lesspecial Ontluikende liefde. Deze les over seksuele en genderdiversiteit kan ingezet worden in de week van delentekriebels (15 t/m 21 maart), rond Valentijnsdag (14 februari) of Paarse vrijdag (december). - Lesspecial Black lives matter. De afgelopen jaar waren er veel demonstraties voor Black Lives Matter. Maar welke geschiedenis ging daaraan vooraf? De kinderen bekijken het en onderzoeken de levens van Dorothy Counts, Mae Jemison en Tyler Mitchell. Welke redenen zouden zij hebben om te gaan demonstreren?
<p>Kerdoel 34</p> <p>De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.</p>	<p>Gezien de aard van deze doelen, kunnen we dit doel met alleen een aanbod van lesmateriaal niet volledig 'afdekken'. In het lesmateriaal komen wel aspecten van lichamelijke en psychisch gezondheid aan bod, zoals in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 56A Aardse extremen - Filmles Ayla het tsunamimeisje - Documentaire over de

	<p>gevolgen van een watersnoodramp in een ander deel van de wereld.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 78A De experimentele keuken - Filmles Rauw - Documentaire over de Amsterdamse jongen Tom die sinds zijn vijfde uitsluitend rauw voedsel eet. - 78B Op leven en dood - Filmles Tien - Documentaire over Jolijn (10) die de enige van het gezin is die haar overleden vader Tien niet kan herinneren. Ze is bang dat anderen hem zullen vergeten. - 56B Bijzondere bewoners - Filmles Kauwboy - Aangrijpende jeugdfilm over een tienjarige jongen die vriendschap sluit met een kauw. Ook over moeilijke thuissituatie, ziekte en dood.
<p>Kerdoel 35</p> <p>De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.</p>	<p>Gezien de aard van deze doelen, kunnen we dit doel met alleen een aanbod van lesmateriaal niet volledig 'afdekken'. Verkeer vraagt om een aparte aanpak en methode.</p> <p>In het aanbod van het lesmateriaal komen wel aspecten van zelfredzaamheid (sociaal, consument) aan bod:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 56B De groene fabriek: Hoe kun je ervoor zorgen dat je ecologische voetafdruk niet te groot is? Wanneer noem je een bedrijf 'groen'? En wat komt er allemaal bij kijken als je een groene fabriek op wilt zetten? <p>Extra Filmles - De IJslandbende - Jeugdfilm over je weg vinden in een omgeving, zowel letterlijk (hoofdpersoon raakt de weg kwijt in IJsland), als figuurlijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 56A 5 het wereldrestaurant - filmles Of je worst lust Documentaire over Brechtje (11) die op een varkensboerderij woont, maar liever geen vlees eet en in destad zou wonen. - Extra Filmles - Alles mag Korte film over een jongen die bij de majorettes wil. En over anders zijn en geaccepteerd worden voor wie je bent. <p>Extra filmles - De wereld van Kim en Bob Jeugddocumentaire over beste vrienden aan het</p>

	einde vande basisschool en begin middelbare school – houdt hun vriendschap stand?
<p>Kerdoel 39</p> <p>De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 56B De Groene fabriek – Les 2 de ecologische voetafdruk; duurzaamheid en afval; Les 3 Groene energie; les 4 een eigen groen product maken. - 78A Stem op mijn partij Les 1: het broeikas effect en hoe je milieuvriendelijker kunt leven; Les 2: Watervervuiling en wat de EU hieraan kan doen - 78B Op leven en dood Les 2: hoe dieren en planten alles opruimen - 78B Duurzaam design; Les 3: groene energie Les 4: ontwerp maken design waarin eerlijke bronnen worden gebruikt; Filmles De ietsnut De 12-jarige Marijn maakt van hergebruikte materialen ware kunstwerkjes. Hij is toegelaten tot de vooropleiding van de kunstacademie. We zien hoe Marijn van een idee komt tot een portret. Een jeugddocumentaire over talent, creativiteit en doorzettingsvermogen.
<p>Kerdoel 56</p> <p>De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 56A Ik hou van Holland - Filmles Het paard van Sinterklaas Jeugdfilm over familie, identiteit en cultuurverschillen. De kinderen krijgen door deze interactieve filmles een beeld van hoe het is om als kind uit China naar Nederland te verhuizen. Alles is anders: de taal, de mensen, de gewoontes en tradities. En hoe is het om voor het eerst Sinterklaas te vieren? - 78B Fantastische families - Filmles Koningsdag Korte film over hoe Nederland Koningsdag beleeft en over twee jongens die willen voldoen aan de verwachtingen van hun vaders.
Nieuwe burgerschapsopdracht	
Democratie als oefenplaats	<ul style="list-style-type: none"> - Projectthema kinderverkiezingen. In Nederland kan iedereen die ouder is dan 18 jaar en de Nederlandse nationaliteit heeft stemmen op de politieke partij van zijn of haar keuze. Maar wat vinden die partijen belangrijk en welke partij

	<p>past bij jou? Kinderen verdiepen zich in les 1 in stellingen over politieke onderwerpen die zij belangrijk vinden. Ze formuleren argumenten voor en tegen verschillende stellingen en bepalen vervolgens hun eigen standpunt. Ze kiezen in les 2 een stelling die ze gaan verdedigen of weerleggen. De rest van de klas bedenkt vooraf of ze voor of tegen zijn en bekijken achteraf of ze van mening zijn veranderd. Ze onderzoeken in les 3 welke partij het beste bij hen past. Dit doen ze aan de hand van de onderwerpen en stellingen die in de eerste twee lessen al (deels) behandeld zijn.</p> <p>- 78A Stem op mijn partij - Filmles Koning van Katoren -Familiefilm over politiek, cultuurverschillen, religie, corruptie. De problemen in het koninkrijk van Katoren staan symbool voor echte wereldproblematiek. De kinderen zien hoe hoofdpersoon Stach deze problemen vindingrijk oplost. Daarna bedenken ze zelf creatieve oplossingen voor wereldproblemen van nu.</p>
--	---

Naast al deze de beschreven activiteiten staan er natuurlijk nog veel meer momenten op onze school in teken van burgerschapsvorming.

- De leerlingenraad waarvoor ieder jaar weer verkiezingen worden georganiseerd. Overleggen met elkaar, rekening houden met elkaar, begrip krijgen voor elkaar en ook ervoor zorgdragen dat je inderdaad de raad bent voor iedereen.
- Participeren in initiatieven van de gemeente die kennismakingsactiviteiten organiseert voor de leerlingen in de bovenbouw om kennis te maken met het werk van de gemeenteraad.
- Viering van 13 april, de bevrijding van Oosterwolde in 1945. Om de vier jaar organiseert de bovenbouw deze viering, ieder jaar doen we eraan mee.
- Participeren in diverse acties om geld in te zamelen voor acties, opknappen van het schoolplein, kaarten sturen naar eenzame mensen etc. etc.
- Cultureel erfgoed ontdekken we in het aanbod van de Veerkieker en Kunst en Co vanuit de gemeente. Ieder jaar wordt er mee gedaan aan excursies en projecten aangeboden door verschillende instanties.

Rijweg 59, 8431 KH Oosterwolde
Tel. 0516-51 26 24
Mail: cbsdeakker@tjongerwerven.nl
www.akkeroosterwolde.nl